

ÓÄÊ 536.6,546.655.681

*Á.Á. I i â æ á í â, Í .Á. Á ó ê è í ,
À.Â. I i â æ á í â, Í .Â. Ð ó á ö í â à*

Èññéåäî áàí èå Ôèçèéî -õõì è÷åññéèõ ñâî éñòå æèäéèõ ñí ëåâî å ðåäéî çåí åëüí ûõ í åòåééî å ñ èí äéåì

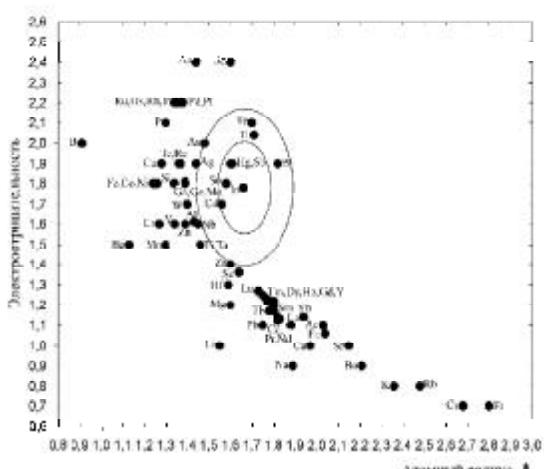
Éí äéé – ð-ýéáí áí ò ððáðúüäé åððí í Ú ÷åðååðð-
òí áí í åðèí äà. Båæyåðñy áí àéí áí í àéþí éí èý è
ååééèý. Í í á í ðøè-÷éà í ò ååééèý ååí 4d-í í åððí -
ååí ú í á yåéyåðñy éåéí í ñèl í åððé-÷í Úí. Á ñåýçè
ñ ýðèí êððñøåééè-÷åñéåý ðåðåðøéà í ååééè-÷å-
ñéí áí éí àéy åðåððåí áí åéúí àý åððí åððí ðððé-ðí ååí -
í àý n ñí í ðí í ðøéí áí c/aH≈1, ÷òí í ðøè-÷åðó åå í ð
êððñøåééè-÷åñéèö ðåðåðòí è åéþí éí èý è ååééèý.
Öåí í åððåððå í èååéáí èý éí àéy (429È) åùøå, -÷í
ååééèý, í í í èæå öåí í åððåððú í èååéáí èý àéþ-
í éí èý. Ðàcëè-÷éà á yéåééðí í ððéèðåðæúí í ñøyö
è ðåçí åððåð åòðí í á ðååééí çåí åéúí ûö ì åðååééí á
è éí àéy í áí üòå, -÷í ó ååééèý è åéþí éí èý. Í ð-
ñþää ñéååðåð, -÷òí åçåèí í ååééñøåéå ðååééí çåí åéü-
í ûö ì åðååééí á ñ éí àéåí, í åñí í ððý í à í í åéå ñòí å-
í ûå ÷åððú, öåí í à í áå åå åí åéå í í ðøè-÷åðùñy í ð
åçåèí í ååééñøåéý ñ åéþí éí åéå í ååééèåí .

Āñēāññōåèå á áéüöí áí ðäçëè-éý yéåéööí áá-
eáí óí ûö öäðåéöåðèñööé àööí íâ, éðèñöäæéè-å-
ñéöö ñöðöéööö í åöäæéí á ðäñöåí ðèí íñöü ðåäæí -
çáí áéüí ûö í åöäæéí á èí äéè í-áíí ü í áçí á-éðåæéü-
í á. Yåöåéööéå ní ñööí ðí í ú èí äéy nääæí ööå í ðäé-
öö-åñéè è öåí í åðåöööö í èäåéäí éý -éñööí áí èí äéy.
Í áçí á-éðåæéüí óþ ðäñöåí ðèí íñöü ðåäæí çáí áéü-
í ûö í åöäæéí á í ï åöååðæääåö è áéä åðåööééí á
ðäñöåí ðèí íñöé Åäðéäí á è Åóððé (ðèñ. 1), í-
ñööí áí í áí äéy èí äéy. Ðåäæí çáí áéüí ûá í åöäæ-
éü ðäñí í èí æäåí û áí á yéééí ní á ðäñöåí ðèí íñöé.

ëî â ñ èí äèâl̄ ï ðî âî äëëè ñ èñi î üçî âáí èâl̄ ì á-
ðî äà ýän â ðäáí òàò [1–16].

Í áñóæáâí èá ðâçóéüòâðí â. Èçí áí áí èá ðâñôâí - ðèí íñòðé ðâæéî çâí áëüí ûö í àðaæééí â è éí áëý áí - ñòðâðí +í 1 òí ðí ðí èí ðâðâèððâð ñ èö ëçí áí áí èáí í 1 ðýäö ðâçí íñòðé ðâæéöñí â è ýéâéððí í ððéðâð - ñòðâëüí íñòðâé è èçí áí áí èáí ñòí í àðí íâí ñí èí á 4f-ýéâéððí íâ á àðí í àð ðâæéî çâí áëüí ûö í àðaæééí â. Óââæé-âí èá ðâçéé-ëý â ðâçí áðâð ðâæéöñí â è áâæé-ëí àð ýéâéððí í ððéðâðâëüí íñòðâé í ðéâí - äæò è òí áí üðâð í ðâñôâí ðèí íñòðé.

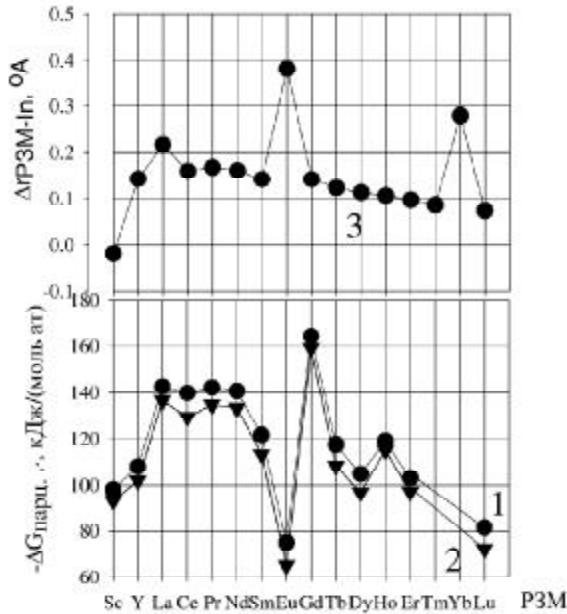
Í àðöðææüí Úâ ðâðí í àðí àí è-ðâñéèå áâðè-ðí Ú
èñí l̄ éüçóþo äey í iñ èñáí èý í iñ áâðâðí èý èí iñ iñ áí -
ðí á á áðí l̄ é Öaçá. Áñéâñðâðá ýóðí ãí iñ ðâðâðæ-
í èå èðí cí à-ðí èé á nñ eðâðo èí áðò áí èüðí á cí à-ð-
í èå. Í àðöðææüí Úâ áâðè-ðí Ú ðâðâðí çâí áðüí Úð
í áðâðæ-ðí á á èí áðè òí áí üððâðþñý iñ iñ áðâ í iñ áð-
ðâðí èý ðâí iñ áðâðððû. Ècí áí áí èá í àðöðææüí Úð
áâðè-ðí iñ ðýäó ðâðâðí çâí áðüí Úð í áðâðæ-ðí á í á
ýâðæðñý iñ iñ ðâðâðí Úð. Óðæ, í áðæðâðâðñý óâðæ-

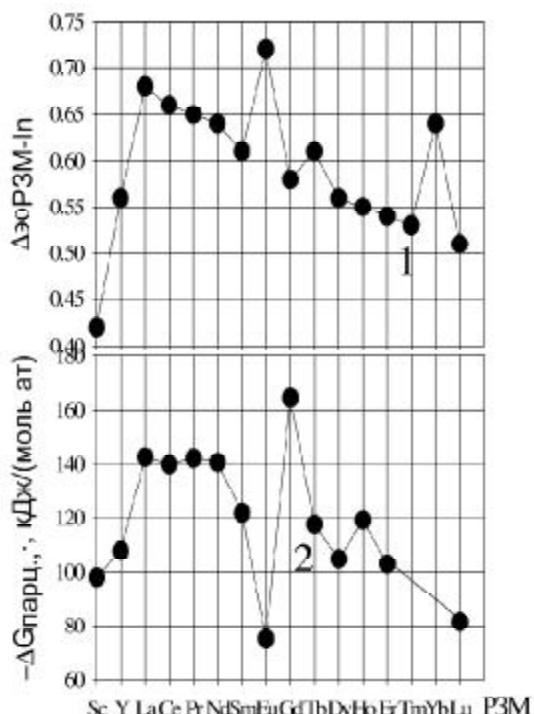
Đèñ. 1. ÄðàÔèê ðàñòâî ðèì îñòè äëÿ èí äëÿ

Èññëääî âäáí èå ðåðí î äeí àí è÷åñeeö oàðæåèoå-
ðeñòèéæ æäéæèö nií èäâî à ðåäéï çåí äeuí üo í åðæ-

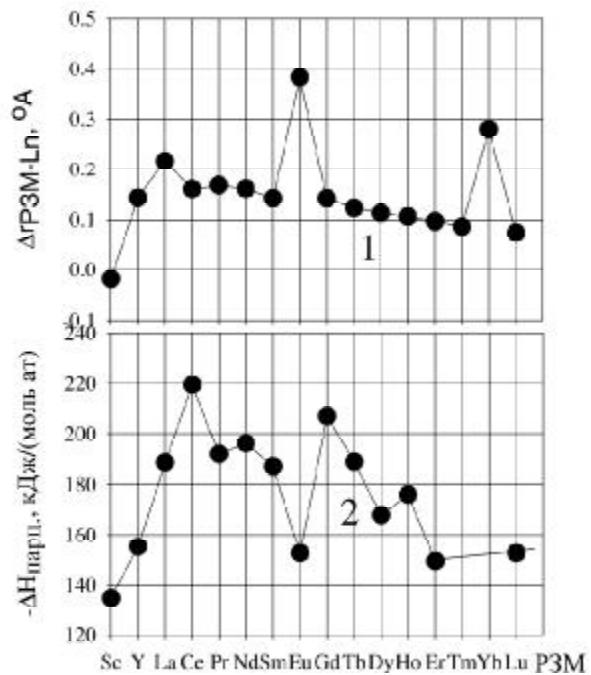
÷ակ էա ի ածօւաւի ի ե յի օւեսի եւ ե յի օծի ի եւ օա-
ծօյ ա աւաւու ու աւաւու ու եւ աւաւու (Ծեն. 2-5). Օւեւ ա

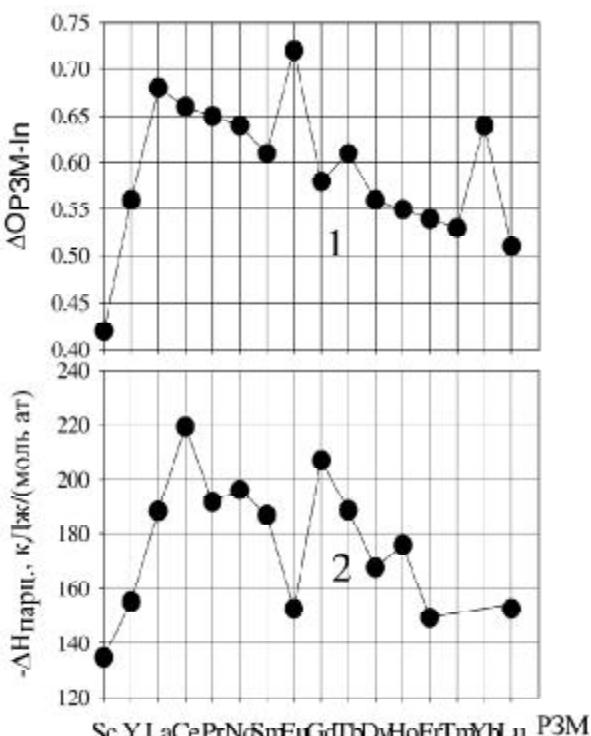
Ծեն. 2. Եշտ ար ար էա աւաւու ի
եշտ ածօւ ի -եշտ օածի եւ անեւ ա ի օածի օւաւա
ծօւաւ չա աւու ու աւաւու ա ա ի աւաւ ի ու ու աւաւու
ու եւ աւաւու : 1 - 773Ե; 2 - 873Ե ե եշտ ար ար էա օածի ի ու ու
ծօւաւու ա ծօւաւ չա աւու ու աւաւու ա ե եւ աւաւ (3)

Ծեն. 3. Եշտ ար ար էա օածի ի ու ու
յեւաւու ի օծօւաւ աւու ի ու ու աւու աւու
ի աւաւու ա ե եւ աւաւ (1) ե աւաւու ի
եշտ ածօւ ի -եշտ օածի եւ անեւ ա ի օածի օւաւա
ծօւաւ չա աւու ու աւաւու ա ա ի աւաւ ի ու ու աւաւու
ու եւ աւաւու (2) ի ծե (773Ե) ի ծյաց
ծօւաւ չա աւու ու աւաւու ա

Ծեն. 4. Եշտ ար ար էա օածի ի ու ու
ծօւաւ չա աւու ու աւաւու ա ե եւ աւաւ (1)
ե ի օծօւաւ աւու ի ե յի օւեսի եւ ե ի օւեսի ու ու
ի աւաւու ա ա ի աւաւ ի ու ու աւաւու ու եւ աւաւ (2)
ի ծյաց ծօւաւ չա աւու ու աւաւու ա ե եւ աւաւ (3)

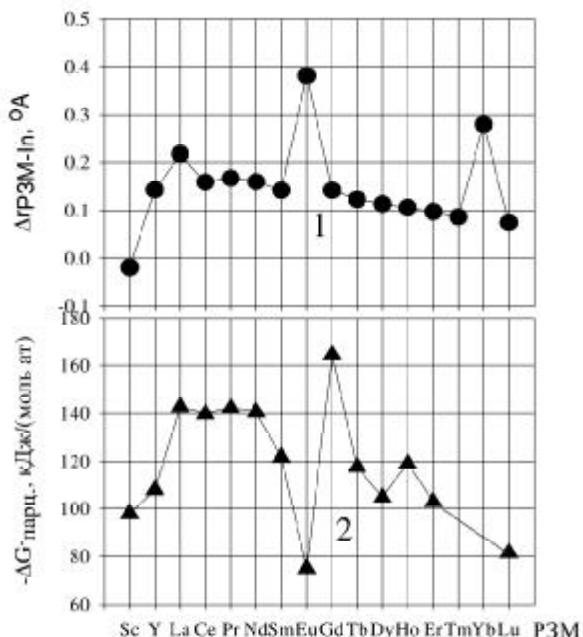

Ծեն. 5. Եշտ ար ար էա օածի ի ու ու
յեւաւու ի օծօւաւ աւու ի ու ու աւու աւու
ի աւաւու ա ե եւ աւաւ (1) ե ի օծօւաւ աւու ի ե յի օւեսի եւ
ծօւաւ չա աւու ու աւաւու ա ա աւաւ ի ա ա աւաւ ի ա ա աւաւ ի ա
ու ու աւաւու ու եւ աւաւու (2) ի ծյաց
ծօւաւ չա աւու ու աւաւու ա

óââèè-áí èá i àðöðæäüí í é yí ððí i èè öððey í i æ-
í i áúýñí èòü ní i ní áí i ñòüþ öððey í ðí yâëyòü
ðàçèè-í ûá ñòái áí è i èëñéáí èý.

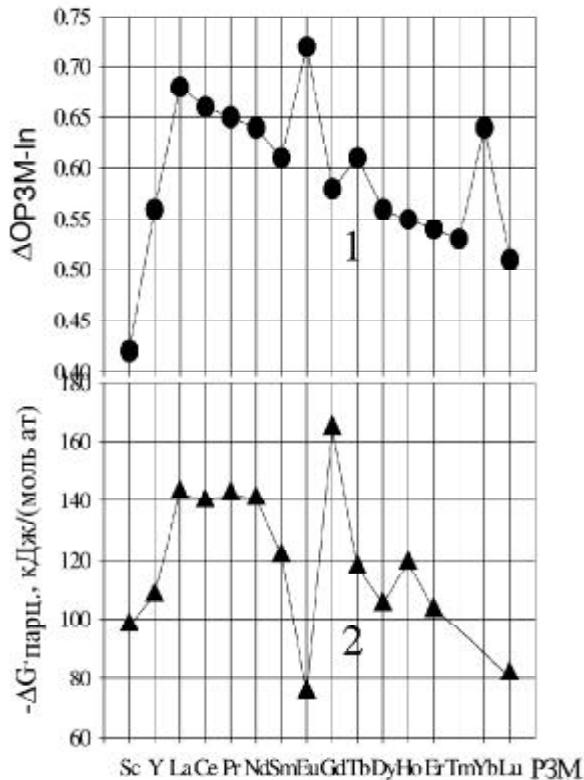
Í àðöðææüí Úå áâæèë=éí Ù ðââéêçâí áéüí Ûó í áðøæéê í á ñíí éæâåð ñ éí áæâí èí áþò áí éüøðæí ïððè-öðæðæüí Úå çí á=ðí éý, =ðí í í ðââðæðæðæð ãûâí á í ðíí, =ðí á ñíí éæâåð í áððacóþðöñy óñðí é=ðéâúâðí í ðýäí =ðí í Úå í áíz í ñððóéððí Úå í áæððí í ï Úå ðððí í èððí áæè.

Èçí áí áí èý oåðí lâéí àí è-åññéèö öaaðæöåðèñ-
òèë öaaðéñ çâí âéüí Úö lâòàèéñ â å âòåðí öaaí í Úö
ñí èáàao ñ èí äéàí , àòí lâ Úö è ñòðöéöðöí Úö öa-
ðàéöåðèñòèë öaaðéñ çâí âéüí Úö lâòàèéñ â iñ ðýäo
í ðéååååí Ú í à ðèñói èäo 6-7. Èç ýðèö åðàôééñ â

Đen. 6. Ècì áí áí eá ðaçí i nòe ðaæéoní á
 ðaæéí çàí àéúí Úo i áoæéí á è eí àéy (1)
 è i àðöøèäéüí Úo áâéè-ëí ècì áâðí i -ëçí òâðí è-âñéñ áí
 i í oáí òèäèå ðaæéí çàí àéúí Úo i áoæéèí á (773È)
 á áâoðí áâí i Úo ní eââoðí n eí àéâí

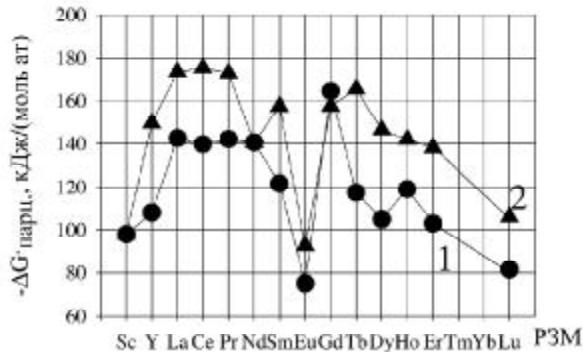
āéäí ī, -÷òí èçí áí áí èå öåðöí 1 äeí àí è-÷åñéèö ööåðæé-
ööåðèñööèé öåäéëí çåí åéüí ûö 1 öåðæééí å á ååðåðöí -
åäí í ûö ní èåååöö ñ èí åéåí 1 1 öyäo öåäéëí çåí åéüí
1 ûö 1 öåðæééí å í åí 1 1 1 1 1 1 1. 1 ö neáí äéý åí öåðéy
í åðöøäéüí ûö öåðöí 1 äeí àí è-÷åñéèå ååéè-÷éí 1 ö-
ñöööö. Çåööí 1 ååéþäååööý öí åí üöðåí èå çí å-÷åí èé
ååéè-÷éí åí ååðöí 1 èy. 1 1 åí äeí èí ååö 1 1 åùöööí -
1 ûö öåðöí 1 äeí åí è-÷åñéèå í åðööí åöööü 1 1 nöðaaí å-
í èþ ní nöðaaí èí è ní nöðayì è. Yöö 1 1 äeí 1 1 åúyñí èöü
ööö, +÷öí 1 åí äeí, èí åý +÷ööí üé nööí 1 åööí üé ní èí
4f-ýéååöööí 1 1 å, 1 1 åæöö 1 ååðäçí åöööü ní èí åéåí åí-
éåå öööí è-÷éåüöö åöööí 1 èööí åééé åååí 1 1 öyä-
éå. 1 äeí åí üöðåéå (1 1 ååñí èþööí 1 é ååéè-÷éí å) çí å-
-÷åí èy 1 åðöøäéüí ûö öåðöí 1 äeí àí è-÷åñéèö
ööåðåéööåðèñööèé èí ååö ååðöí 1 èé. Ååðöí 1 èé å èöðeñ-
ööåéè-÷åñéèé öåðøåðéå ní ååðæäöö èí 1 Ú Eu²⁺, +÷öí

Đèn. 7. Èçí áí áí èá ðäçí í ñòð
 yéåéòðí í ðäðéöåðåéüí í ñòðáé ðåäééñ çáí áéüí ûó
 í áðåééñ í á èéí áéý (1) è í áðöéæéüí ûó áâééè-éí
 èçáúòð-í í áí èçí áåðí í -èçí ðåðí è-åññéñ áí í ðåðí öéàèå
 ðåäééñ çáí áéüí ûó í áðåééñ á á ååðåðí áåí í ûó níí èåååò
 n íéí áéäí (2) í í ðýao ðåäééñ çáí áéüí ûó í áðåèééñ á

ääëäååò ääâi iï ööi æeì iï ñäåèì ñäñ éñöååäì à i å-
ödæéëü iï ääðöi iï û êäëüöëy. Äåööçäöÿäí ûå èi í û
åäði iëy iäðäçöþò i áí åå óñööi é-ëäûå åðöi ië-
ði åéë åéëæí åäâi iï ðÿäéå, ÷åì öðäöçäöÿäí ûå
èi í û åðöååëo eäí ðåì eäâå.

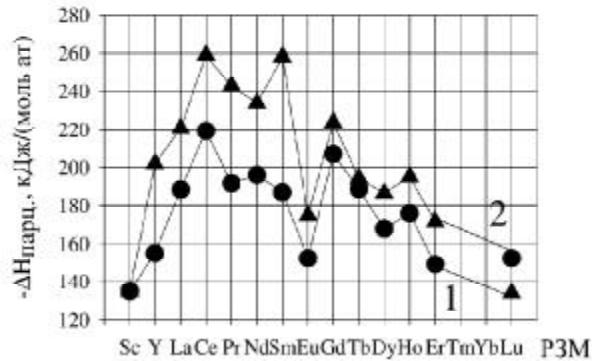
Á èòððéâáî è í áâððóí í á ñàì úâ áùññí èéâ çí á-
 -âí èý í áððéâæúí Úô ðâðí í æéí àí è-+âññéèö ðâðâé-
 -ðâðñðèë èí áâð áâðâí èéí èé. Ýòí í æí í áúÿñí èðü
 ñðúâðñðâí áâðí èâí á âððí í áâðâí èéí èý í àí í èí æéí ó
 çâí í éí áí í íâí 4f-í í áððí áí ý, èí ðûé áí í íèí è-
 -ðâðñúí í ñðâðâéèçèððâðñý í áí èí 5d-ýéâððí í íí ,
 -ðí í íçâí èýâð áâðâí èéí èþ í áðâçí áâðou áí èâá óñ-
 -ðí è-+âðâðâí í áí í ñððóéððí Úâ áððí í èðí âéè æ-
 -âí í íðyâéâ. Í ò áâðâí èéí èý áí èþðâðòéý í áððé-
 -æúí Úâ ðâðí í æéí àí è-+âññéâ ðâðâéðâðñðòéè è
 ðâðâéâí çâí áâðñúí Úð í áðâæééí á â áí í íâðí í Úð è áâðâ-
 -ðí áâðí í Úð níi èââðâð ñ èí àéâí á òâðéí òí áí üðâðþò-
 -ñý. Í í áâðþâðâðñý ñèâ-÷ è ðâðí í æéí àí è-+âññéèö
 í áððâí áððí áâí èüí èý á èí âéè. Ýòí ñèâ-÷ èí í æí í
 í áúÿñí èðü ðâðí , -ðí á âððí í íé ñððóéððâðâí áí èü-
 -í èý ðâðâéâ ðâðâðñðâí áâðâí èéí èý á 4f-ýéâððí í Ú èí áþò
 -ðâðñðâí ñðâðâðñðâí áâðâí ñðâðâéèçèððâðñðâí (2). Ðâðâéâý yéâððí í íâý
 ñððóéððâðâðñðâí áâðâí èéâí í ñðâðâéèçèððâðñðâí áâððí í èðí á-
 -âéâ áâðâéâí áâðí í íðyâéâ á âéâéâ ñíi èââðâð áí èüí èý
 ñ èí àéâí .

Đèn. 8. Èçì áí áí èá i àðööèàéü Úò áâéè-+éí
 èçì áâðí i -èçì òâðí è-+âñéî áí i òâí öèäéèà
 ðâäéê çâi áéü Úò i áòâéèí á â æéäéèò ñí èäâåð
 ñ éí áéâl : 1 - áí i áâl i Úâ; 2 - áâðâðí áâl i Úâ ñí èäâú

Èçí áí áí èå òåðòí ¹äéí àí è-÷åñèéò òåðåéòåðéñ-
òèé ðåäééî çàí áëüí ûó ì åòåééî á å áí ï åáí í ûó è
ååòåðòí åái í ûó ní èåååò ñ èí áéåí ¹ ðæòè-÷åñèé àí á-
éí áé-÷í ¹ (ðéñ. 8-9). Ååéé-÷éí û òåðòí ¹äéí àí è-÷åñèéò
òåðåéòåðéñòèé ðåäééî çàí áëüí ûó ì åòåééî á å áí ï -
åái í ûó ní èåååò ¹í ¹ åáñí èþþò ¹é ååéé-÷éí á ì áí üøå,
-åí á ååðåðòí åái í ûó ní èåååò, -÷òí öéacçúååò í å óåå-
éé-÷åí èå öí ¹öýäí -åí í ¹ñòè å ñòðóéòòðåò åééæí åái
¹í ¹öýäéå è ôí ðí èðí åái èå èí òåðòí åòåéééäí ûó òåç
å ååðåðòí åái í ûó ní èåååò ñ èí áéåí .

Í ðe iði éæráí èe óáí iðaðáðooðú èc ðaðrii éàáá
éððenðaæðeècþóñy èið ðáði ðaðæðeè-ðaðhæða níð áðærlíð
í eyj Lnlñ₃. Í iðaðcoðuðaðoðú iði yí òaðeüi èyj í ðaðací -
aaíí èyj aaí í ñuð iðaðæðeæðaði, iði yðoð-aaí í ñuð iðaði ñi
yða, níð iðaðaðoðaðoðoði níð áðærlíð aí èyj í ðaðoðaðaí iði
ñuðaðoði iðaðoðeæð eððenðaæðeè-ðaðhæði è ðaðoðaðeè. Í a-

Đèñ. 9. Ècì áí áí èà áâèè-+èi i áðòèæü íé yí òæüü èe
 ðääéê çâl áéüü ûo i áðæééê á a æèáéèo níi èåååo
 n éí áéâi : 1 - ái i ááí i ûâ; 2 - áâòåði ááí i ûâ níi èååü
 ýòi óéâçüâåþò áäi i ûâ ðâáî o [17, 18], á êt ði ðûò
 i ðe éððèñðåééèçåòè èc ðâñi èååå áí áðóæåí û
 i áðæéèéå ñLñIn₂ áéy ñèñòåí ýðåèý è èòòåðåéy
 n éí áéâi , a i á LñIn₃, I áðóøåí èå ñòåðèí áðòèè
 i ðe éððèñðåééèçåòè ái i éí á i áúýñi èi i äi ñòå-
 ði ÷i áññòðù i ñöèåæåí èåi ðâñi èååå i ðe i ði -
 áâååí èè yéñi áðèi áí òa.

Í ðe éeëí ðeì áðoðe÷âñéí i èññéåâí áâí eè oâð-
í i äeí ài è÷âñéèò òâðâðéòâðeñòeé i âðaëeëæäí â
LnIn₃ [19, 20] óñòâí i âeáí i, ÷òi èðeñòâæë÷âñéâÿ
ñòðóðéòððâ i âðaëeëæäí â ní i oâðaøñòâðoâo ñòâðeí -
i âðoðeè. Yòi ò áûâât â i i âðaâðææâðòny è ââí i Úi è
ðâí ñòðóðéòððí i âí ái aëeçà. Åâæe÷éí û ýí -
ðææüí eè i âðaçí áâí èý i âðaëeëæäí â áâí i Íâí ní ñòâ-
ââ i âí åþò áí eââ i ðòðeòâðææüí ûâ çí à÷âí èý, ÷òi
i i âðaâðææâðòny è ââí áí eââ ní ââððâí i í è
ñòðóðéòððû i âðaëeëæäí â.

Êèòåðàòóðà

1. Aāí áéèé à Ñ.Í. Óáðí í áéí áí è÷ánñééá ñáí éñðåáá ñí éáâí áí èéý ñí ñéáí áéáí , èòòðéáí , ýðáéáí è éþðá-öéáí : Ááðí ðåð. áéñ. ... éáí á. òéí . í áóé. Óí í ñé, 1979.
  2. Ááðoyðú Á.Á. Óáðí í áéí áí èéá áçáèí í ááðéñðåéý ðåáééáí çáí áéúí ûó í áðåééí á ñ ð1-ýéáí áí ðáí è óðåðúáé áðóí í Ú ðåáééðú Í áí ááéáááá: Ááðí ðåð. áéñ. ... éáí á. òéí . í áóé. Óí í ñé, 1971.
  3. Ááðoyðú Á.Á., Áayí í á Á.Í., Áí ó÷éí áá E.Á., Ñá-ðåááðáí í ééí á Á.Á. Óáðí í áéí áí èéá ñéñðåí La-In è La-TI // Éçá. ÁÍ ÑÑÑD. I áðåééð. 1971. 1 4.
  4. Ááðoyðú Á.Á., Áí ó÷éí áá E.Á., Áayí í á Á.Í., Ñá-ðåááðáí í ééí á Á.Á. Óáðí í áéí áí è÷ánñééá ááí áá æéáééð oáðéé-éí áéááûó ñí éááí á // ÁEÓÓ. 1971. Ááí. á ÁEÍ ÆÓÈ 25.03.71. 1 2730.
  5. Ááðoyðú Á.Á., Áayí í á Á.Í., Áí ó÷éí áá E.Á., Ñá-ðåááðáí í ééí á Á.Á. Óáðí í áéí áí èéá æéáééð í ðáçáí áéí - éí áéááûó ñí éááí á // ÁEÓÓ. 1971. Ó. 45. 1 7.
  6. Ááðoyðú Á.Á., Áayí í á Á.Í., Ñáðåááðáí í ééí á Á.Á. Óáðí í áéí áí èéá áçáèí í ááðéñðåéý í áí áéí á ñ éí áéáí // Óð. ÓÁÓ. 1971. Ó. 204.
  7. Áéááà Ý.Í. Ðáñðåí ðéí í ñòú ðåáééí çáí áéúí ûó í á-ðåééí á áæéáéí í èí áéé. Óèçééí -òéí è÷ánñééá ñéñðå-

Èññëäääí âàí èå Ôèçèêî -õèì è÷åñêèõ ñâî éñðâ æèäéèõ ñíï ëàâî â...

â æèäéîì èí äèè // Ôáç. äî êè. VIII Äñâñ. èí í Ò. í î Ôèç. õèì èè è ýéäéòðî õèì èè èí í ûô ðäñí ëàâî â è ðââðäåûô ýéäéòðî èèòî â. È., 1963. x. 2.

15. Bì ùèéî â È.Ö., Èåååååå Å.Å., l è÷éî â Å.Ö. Ðà-ñòâî õèì í ñòü èòòðèý è öâðèý â èååéîì èååéèõ l åðåë-ëåô // Èçååñòèý åóçî â. Öââöí àý l åðåééóðåèý. 1980.

¹ 5.

16. Èåååååå Å.Å., Èáåð Å.È., Bì ùèéî â Å.Ö. Õâðî í -õèì èý ñí ëàâî â ðåäéî çâì åéüí ûô è åèòèí í èäí ûô l å-ðåëééî â. xåéýåèí ñê, 1989.

17. Äåñèéüåå Å.Í., Åó Åèí ü Èôóý, B.È. Åâðåñèì í â. Õâðî í äèí àì è÷åñêèå ñâî éñðâå à èí õâðî åðåëéè÷åñêèõ Ôáç â ñèñòâî àô Lu-In, Gd-In, Tb-In // V Äñâñ. ñí åâ-ñàí èå í ì õâðî í äèí àì èéå l åðåëéè÷åñêèõ ñíï ëàâî â: Ôáç. äî êè. l., 1985.

18. Åó Åèí ü Èôóý, Äåñèéüåå Å.Í., Åâðåñèì í â B.È. Õâðî í äèí àì è÷åñêèå ñâî éñðâå Lu₂In₅ è LuIn // Åî è-éååú ÅÍ ÑÑÑÐ. 1982. Ò. 269. 1. 1.

19. l í åí æâí í â Å.Å. l åðåëééî õèì èý ñíï ëàâî â ðåäéî -çâì åéüí ûô l åðåëééî â ñ 3ð-l åðåëééâ è. Åàðí àóë, 2003.